

[Anden næstformand]

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af udlændingeloven. (Lovforslag nr. L 203).

Ændringsforslag nr. 1-6, § 1, således ændret, og §§ 2 og 3 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Anden behandling af lovforslag nr. L 125:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov.

Af Hans Hækkerup (S) m.fl.

(Fremsat 22/1 85. Første behandling 15/2 85. Betænkning 7/5 85).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Hans Hækkerup (S):

Da vi havde førstebehandlingen af dette lovforslag, sagde hr. Bjørn Elmquist oppe fra denne talerstol: jeg mener, at der bør ske en konfiskation af fortjenesten ved overtrædelse af våbenembargoen mod Sydafrika. Hr. Bjørn Elmquist syntes, at det ville have været meget mere konstruktivt set med venstres øjne, hvis socialdemokratiet havde medtaget det økonomiske element i lovforslaget i stedet for alene at tale om en fordobling af strafferammen.

Jeg synes for en gangs skyld, at det lød fornuftigt, og spurgte derfor udtrykkelig hr. Bjørn Elmquist, om det betød, at venstre var parat til at drøfte spørgsmålet om obligatorisk konfiskation af fortjenesten i disse tilfælde, og hr. Bjørn Elmquist svarede prisværdigt klart: et højt og tydeligt »ja« – ét eneste ord.

Men da vi så nåede til udvalgsarbejdet, viste det sig, at et ja fra hr. Bjørn Elmquist ikke længere var et ja, men at det pludselig var blevet til et nej. Nu var hr. Bjørn Elmquist nemlig pludselig blevet enig med justitsministeren om, at der ikke burde indsættes en bestemmelse om obligatorisk konfiskation i loven. Tingene var faldet på plads for hr. Bjørn Elmquist. Det, vi andre kunne konstatere, var, at hr. Bjørn Elmquist var faldet på plads.

Men da der heldigvis også uden venstre alligevel er et flertal for vores ændringsforslag om obligatorisk konfiskation af fortjenesten ved våbensmugling, er vi i socialdemokratiet parat til at drøfte den størrelse, skærpselsen af strafferammen skal have, og jeg skal derfor anmode om, at sagen kommer til fornyet udvalgsbehandling.

Annelise Gottfredsen (KF):

Det er det stillede ændringsforslag, det drejer sig om, og jeg skal bare meddele, at vi for vort vedkommende ikke kan gå ind for det ændringsforslag. Vi finder, at en konfiskationsbestemmelse alene skal forefindes i straffeloven, og vi kan henvise til vort betækningsbidrag.

Bjørn Elmquist (V):

Et kort øjeblik, mens jeg hørte hr. Hans Hækkerup her fra talerstolen, kunne jeg få det indtryk, at der var noget ved min person og min ordførertale under førstebehandlingen, der måske var mere interessant for socialdemokratiet, end hvordan det vil gå dette lovforslag, men jeg forstod da på slutbemærkningerne fra hr. Hans Hækkerup, at det, der stadig væk først og fremmest interesserer det meget store oppositionsparti, er, hvordan domstolene vil reagere over for de danskere, som eventuelt ud fra forskellige motiver lader sig lokke til at overtræde den klare bestemmelse om våbenboykot.

[Bjørn Elmquist]

Men jeg skal da også forklare min egen stillingtagen og ikke mindst mit partis stillingtagen til de forskellige ændringsforslag, der er stillet. Jeg er glad for, at hr. Hans Hækkerup citerede mig fuldt korrekt, for han sagde, at jeg fra talerstolen prisværdigt klart ved et ja havde erklæret mig parat til at diskutere en bestemmelse. Det har vi diskuteret, og jeg har undervejs fået den meget nyttige oplysning, som jeg ikke havde præsent, lige præcis da jeg stod her på talerstolen den dag, at man faktisk i de seneste år i et lovt teknisk oprydningsarbejde har søgt at koncentrere bestemmelser om konfiskation i straffeloven og ikke sætte det ud i særbestemmelser i den ene anordning efter den anden. Jeg synes, det ville være forkert, om vi her lod os lokke til et lovt teknisk makværk ud fra mange smukke motiver, for jeg vil stadig vedstå mit motiv og mit klare ja. Jeg synes, det er rigtigt, at der i disse tilfælde finder konfiskation sted, og at der i det hele taget sker en skrap sanktion – reaktion – fra samfundets side over for de mennesker, der handler i strid med de ganske klare regler, Danmark har tilsluttet sig i FN om ikke at levere våben til Sydafrika, men jeg synes, det ville være forkert, om jeg og mit parti medvirkede til endnu mere makværk ved at stemme for det ændringsforslag, som socialdemokratiet her har stillet.

Jeg vil også gøre et par generelle bemærkninger om hele lovforslaget, så slipper jeg for at løbe herop, når vi kommer til selve lovforslaget senere.

Vi kan til fulde være med til, at vi ved de danske domstole skal have en kraftig reaktion på disse lovovertrædelser, men mit parti har svært ved at se det ude af sammenhæng med så mange andre sanktioner, vi har i Danmark. Som jeg sagde ved førstebehandlingen, vil jeg gerne gentage her ved anden behandling, at vi har noget svært ved at tage socialdemokratiet helt alvorligt, når man som generel retspolitisk filosofi har, at man gerne vil have lavere fængselsstraffe og så trækker én bestemt forbrydelseskategori blandt mange, som også kan være slemme nok, ud af den store sammenhæng og dér lige pludselig vil have en forhøjelse, ja ligefrem en fordobling af strafferammen. Det kan mit parti ikke medvirke til.

(Kort bemærkning).

Hans Hækkerup (S):

Jeg kunne forstå på hr. Bjørn Elmquists bemærkninger, at han ikke ved førstebehandlingen havde straffelovens § 75 helt præsent. Da jeg hørte, hvad der blev sagt nu, fik jeg det indtryk, at det stadig er tilfældet. Det, der står i straffelovens § 75, er nemlig, at fortjenesten »kan« inddrages. Der står ikke »skal«. Det, vi diskuterede under førstebehandlingen, var obligatorisk inddragelse af fortjenesten. Det var det, jeg spurgte hr. Bjørn Elmquist om, og det var dér, jeg fik dette klare, højtlydende, klingende ja.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Der er mange debatter her i folketinget, der undertiden står lidt uklare for én, men det er i hvert fald en af de debatter, også jeg kan huske, og jeg skal gerne bekræfte den prisværdige korthed, hr. Bjørn Elmquist fandte sig i dengang.

Nu vil jeg gerne spørge hr. Bjørn Elmquist, der brugte udtrykket, at udbyttet konfiskeres, om han vil være med til, at vi på et eller andet senere tidspunkt laver nogle ændringer til straffelovens § 75, således at man i højere grad får opregnet tilfælde, hvor der kan være tale om obligatorisk konfiskation, for ellers synes jeg, hr. Bjørn Elmquists bemærkninger her og undskyldninger for at springe fra, hvad hr. Bjørn Elmquist sagde under førstebehandlingen, unægtelig er lidt tyndbenede.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Det er muligt, at jeg kommer til at skuffe hr. Leif Hermann, at jeg ikke denne gang vil blive helt lige så klar i imødekommende retning, som han måske måtte ønske det, men jeg tager grundlovens § 3 om en opdeling i tre af statsmagten i Danmark ganske alvorligt, og jeg synes også, at vi skal overlade domstolene en vis rådfrihed; vi skal ikke pålægge domstolene at idømme den ene eller den anden sanktion automatisk. Hvis det er det, hr. Leif Hermann og måske også hr. Hans Hækkerup er ude på, hvorfor så ikke opgive enhver tanke om strafferammer og sige: straffen konkret forskyldt i alle tilfælde af overtrædelse af våbenboycot er 6 års

[Bjørn Elmquist]

fængsel plus automatisk konfiskation? Det vil vi i hvert fald ikke medvirke til.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Nu kommer de statsretlige aspekter sandelig også ind i det. Jeg forstår, at hr. Bjørn Elmquist, der ved førstebehandlingen var tilhænger af obligatorisk konfiskation – det var klart nok, ikke, hr. Bjørn Elmquist? – nu pludselig får statsretlige betæneligheder på grund af forholdet mellem den lovgivende og den dømmende magt. Jeg må spørge hr. Bjørn Elmquist: har det ikke foresvævet hr. Bjørn Elmquist tidligere, at der kunne være problemer med, at lovgivningsmagten præciserede, hvilke sanktioner den dømmende magt skulle udmåle i forbindelse med lovovertrædelser? For det er jo præcis den samme problemstilling, vi står i, hver evig eneste gang vi fastlægger en strafferamme eller en minimumsgrænse for straffen. Da fastlægger vi, at der skal udmåles en bestemt mindstesanktion op til en eller anden størstesanktion. Der præciseres altså en sanktion, og så vil jeg gerne spørge hr. Bjørn Elmquist: er det ikke forekommet hr. Bjørn Elmquist før, at dette kunne være principielt betænkeligt under henvisning til grundlovens § 3?

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Nej, hr. Leif Hermann, ikke så længe der overlades domstolene en selvstændig kompetence. Så klart kan man svare på det. Og lad nu være med at blive ved med at overfortolke mig fra førstebehandlingen, for det, jeg har gjort mig til talsmand for, er, at man også rammes på pengepungen for den slags forbrydelser.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Må jeg spørge hr. Bjørn Elmquist meget klart: hvis der er fastlagt en strafferamme i straffeloven, kan domstolene så uden lovhjælp gå under denne strafferamme?

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Nu er det jo ikke juridisk embedseksamen, hr. Leif Hermann afholder her i folketingssalen, så derfor synes jeg nok, at hans spørgsmål rammer ved siden af. Det, jeg svarede før, synes jeg var ganske klart: så længe der overlades domstolene en fri valgmulighed – om så rammerne er snævrere eller de er mere vide, ved jeg ikke – har vi respekteret domstolenes kompetence, og så synes jeg i hvert fald, at grundlovens § 3 er overholdt. Pålægger vi dem i enhver henseende at gøre noget så at sige automatisk, mener jeg, at grundlovens § 3 ikke respekteres.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

På mange punkter kan man selvfølgelig synes at det er en interessant diskussion, hvorvidt man skal have en obligatorisk konfiskationsbestemmelse, men det er også foruroligende, for det vil sige – og jeg forstod på hr. Leif Hermann, at man skal drage vidtgående slutninger af dette lovforslag med hensyn til at indføre obligatorisk konfiskation – at man vil gå imod synspunkter af helt principiel art, der er fastlagt af straffelovrådet og godkendt af folketinget.

Det har jo været et hævdundet princip her i landet og i andre lande, som vi i almindelighed ønsker at sammenligne os med, at straf aldrig må være en obligatorisk retsfølge, men at det i stedet overlades til domstolene at vurdere strafbehovet i hver enkelt sag under hensyntagen til samtlige foreliggende omstændigheder.

Det var det synspunkt, straffelovrådet drog ind i en betænkning fra 1965, hvorefter det foreslog, at alle bestemmelser om obligatorisk konfiskation skulle ophæves. Straffelovrådet udtalte i den forbindelse – og det er vel at mærke stærke ord, når de kommer fra straffelovrådet – at der må advares imod tendenser til at fastsætte konfiskationsregler, som er obligatoriske eller har en næsten obligatorisk karakter. Sådanne bestemmelser ville efter straffelovrådets opfattelse ikke alene være upåkrævet, men ville også betyde en hindring for, at konfiskation på forskellige retsområder bliver anvendt ud fra ensartede synspunkter, og folketinget fulgte straffelovrådets indstilling og ophævede i 1965 ved lov en række obligatoriske konfiskationsbestemmelser. Derfor må jeg sige, at det overrasker mig ikke så lidt, at man nu mener, at vi helt

[Justitsministeren]

skal forlade dette princip, helt skal se væk fra, hvad meget kyndige personer sagde dengang og folketinget tilsluttede sig, og gå over til obligatorisk konfiskation. Jeg synes ikke rigtig, man har overvejet konsekvenserne af dette.

Så skal jeg blot sige i anledning af hr. Hans Hækkerups tale, at det mest interessante var slutningen, for jeg forstod, at hr. Hans Hækkerup nu ville overveje strafferammen én gang til. Hvis det er virkningen af den advarsel, vi har givet hr. Hans Hækkerup og socialdemokratiet mod den fordobling af maksimumsstraffen, der er en klar opkriminalisering og ikke har noget andet formål, kan vi glæde os. Jeg forstår, at hr. Hans Hækkerup nu på et sent tidspunkt er blevet betænkelig og alligevel anser de 6 år for noget, han måske ikke, når det kommer til stykket, vil foreslå folketinget at vedtage. Hr. Hans Hækkerup ryster på hovedet, men han har jo ordet om et øjeblik, og jeg er meget spændt på at høre, om hr. Hans Hækkerup vil holde fast ved de 6 år eller han vil lytte til de advarsler, vi andre kommer med, og undlade den opkriminalisering, som socialdemokratiet til overraskelse for os alle sammen har foreslået i straffeloven.

(Kort bemærkning).

Hans Hækkerup (S):

I anledning af de sidste bemærkninger, justitsministeren kom med, skal jeg kort sige, at det, der har været afgørende for os, er, at der med denne lov udsendes et klart og tydeligt signal, som siger, at vi ikke vil finde os i, at FN's våbenembargo overtrædes. I og med at der bliver vedtaget et ændringsforslag om obligatorisk konfiskation af fortjenesten, er vi parat til at overveje, præcis hvor meget strafferammen skal strammes, sådan at den samlede virkning bliver den samme, som hvis man alene havde strammet den til 6 år. Det er vores synspunkt.

Så vil jeg godt sige, at jeg blev foruroliget over de bemærkninger, justitsministeren kom med. Jeg blev foruroliget over, at justitsministeren ikke er foruroliget over, at man kan overtræde FN's våbenembargo. Jeg mener, det eneste oplagte ville være at sige, at den fortjeneste skal konfiskeres, og at det skal være obligatorisk. Det ville være foruroligen-

de, hvis man kunne overtræde den og fortjenesten ikke blev konfiskeret.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Ja, hr. Hans Hækkerup, vi taler hverken om signaler om eller foruroligelse over en bestemt ting. Vi taler om straffeloven, om afgørende principper i straffeloven, og så synes jeg ikke, hr. Hans Hækkerup skulle vende tilbage til en diskussion, vi havde ved første behandling, hvor jeg klart påviste, at der intet er i de hidtidige sager, der begrunder en forhøjelse af maksimum i det omfang, hr. Hans Hækkerup foreslår. Det er klart, vi har én enkelt større sag; den er indanket for højesteret, og det er resultatet af den, man ikke vil afvente. Nej, det, vi taler om, er, om vi skal have en opkriminalisering i den danske straffelov, og om denne opkriminalisering skal gå op til de 6 år. Eller er hr. Hans Hækkerup blevet betænkelig? Væk med alt det med signaler, lad os nu få et ja eller nej! Er hr. Hans Hækkerup blevet betænkelig ved de 6 år og derfor parat til at drøfte noget ganske andet, eller holder hr. Hans Hækkerup fast ved de 6 år? Hr. Hans Hækkerup må da i hvert fald fortælle folketinget, om man ønsker det ene eller det andet.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg har en kort bemærkning, der omhandler to dele. Den ene er justitsministerens betragtning over sanktioner og over, hvorvidt man skal påbyde domstolene et og andet eller man skal overlade det til deres skøn. Jeg opfatter sanktionerne mod våbentransport til Sydafrika på danske skibe som et hele, sådan som det er fremsat i lovforslaget. De består af to dele: konfiskation og så en straf, der begynder med bøde og strækker sig til fængsel i et åremål.

Den ene del af disse sanktioner er noget, der altid skal ske, nemlig konfiskationen af pengene, men derefter beholder domstolene som altid muligheden for at vurdere, om det, der er sket, er særlig slemt eller der er formildende omstændigheder. Hvad angår den anden del af det, da bestemmer domstolene. Jeg mener ikke, der er sket et afgørende brud med dansk retspraksis gennem lovforslaget, og jeg skal senere i enkeltheder fortælle, hvad vi mener om det.

[Bernhard Baunsgaard]

Hvis ministeren ved opkriminalisering forstår, at folketinget eller bare et flertal i folketinget ønsker en strengere bedømmelse af dette at transportere våben til Sydafrika, er jeg tilhænger af opkriminalisering.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Vi går tilbage til ordførerrækken.

Leif Hermann (SF):

Det var egentlig en kort bemærkning, men så får jeg lidt mere tid til at svare justitsministeren, der bestemt sagde, at han fandt, det var foruroligende, at man kunne tage obligatorisk konfiskation frem igen, når nu straffelovrådet for 20 år siden fandt på, at man ikke skulle have det. Jeg erindrer nok den belæring, jeg fik, for det var stort set den samme, jeg fik sidste år, da vi foreslog obligatorisk konfiskation i forbindelse med ændring af miljøbeskyttelseslovens håndhævelsesbestemmelser. Da fik vi også at vide, at det var dybt betænkeligt, og dengang var det – så vidt jeg husker – vist oven i købet i strid med grundlæggende danske retsprincipper.

Jeg vil gerne spørge ministeren: hvad skulle der være i vejen for, at man kunne anlægge en ensartet praksis på konfiskationsområdet, selv om man havde obligatoriske konfiskationsbestemmelser? Jeg har meget vanskeligt ved at se, hvad der er i vejen for det. Sådan som straffelovens § 75 er formuleret, hvor konfiskationsbestemmelsen er frivillig eller fakultativ, kunne jeg forestille mig, at der kunne være vanskeligheder ved at få en ensartet praksis, men at dette folketing 20 år efter skal være bundet af nogle udtalelser, som straffelovrådet er kommet med, har jeg meget vanskeligt ved at forstå. Der er unægtelig i de 20 år sket ganske meget, og der er givetvis i de 20 år også sket meget med hensyn til synet på overtrædelser af den karakter, vi behandler her.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Ved førstebehandlingen af lovforslaget om våbentransporter til Sydafrika på danske skibe meddelte den radikale gruppe, at vi var positive over for kravet om konfiskation af fortjenesten, og jeg kan derfor i dag på gruppens vegne meddele, at vi er parat til at gennemføre denne del af lovforslaget. Der skulle

så være gode udsigter til, at det bliver gældende dansk lov for fremtiden.

Den anden del af sanktionerne, som jeg allerede bemærkede før betragter som et hele, omhandler strafferammen, der, som jeg også sagde før, begynder med bøder og ender med fængsel. Det var foreslået, at fængselsstraffen skulle kunne strække sig op til 6 år i særlige tilfælde, hvor det var klart, at det, man havde gjort, var særlig slemt. Gentagelsestilfælde og sådan noget vil naturligvis tælle meget stærkt, når man skal bedømme, hvor alvorlig overtrædelsen er. Da sagde den radikale gruppe, at vi anså en strafferamme på 6 år for at være for høj. Jeg vil gerne sige her, at vi er parat til at forhøje denne strafferamme fra de gældende 2 år, og vi vil gå så højt op som til 4 år. Vi vil fortsat overlade det til domstolene at afgøre, hvornår og i hvilke tilfælde denne strafferamme på de 4 år skal tages i brug i sin fulde udstrækning.

Så vil jeg gerne understrege til sidst om dette med opkriminalisering, at det er forbudt ifølge dansk lov at transportere våben til Sydafrika på danske skibe, og det er en FN-beslutning, at man ikke må gøre det. Hvis der er noget, der burde være dadelværdigt, er det at transportere våben til et regime i Sydafrika, der gennemfører nogle af de hårdeste overgreb på menneskerettigheder. Det er bemærket om dette, at næsten alt andet kan man tale sig fra, det kan være ens tro, det kan være ens politiske mening, men ens hudfarve er der ingen mulighed for at bortforklare, og det er lige netop det, regimet i Sydafrika bygger på.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Hr. Bernhard Baunsgaard har jeg lyst til at spørge, efter at vi også tidligere har drøftet retsgarantier for udlændinge, for asylansøgere, her i landet under det foregående dagsordenspunkt, hvor vi havde en ganske alvorlig og langvarig principiel diskussion om retsgarantier, om ikke han og jeg dog kan være enige om, at også på dette område, som jeg betragter med ganske stor alvor, som på alle andre områder har folk, der er sigtet for den slags forbrydelser, krav på retsgarantier, almindelige retsgarantier, ikke mindst i et land som Danmark.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det kan jo blive ret langvarigt, hvis vi skal til at diskutere truismen eller selvindlysende selvfølgeligheder. Det er da klart, at selv de mennesker, der overtræder dansk lov og FN-erklæringer med tilslutning fra dansk side, har ret til at blive behandlet efter retsplejelovens regler, og jeg kan ikke se, at dette forslag på nogen måde overtræder det. Vi har sagt, at ligegyldigt om de eventuelt er tvunget til at transportere våben til Sydafrika, skal pengene gå til den danske statskasse. Der er ingen diskussion her. Men om de så skal have bøde eller de skal have fængselsstraf, afgør domstolene. Der er intet angreb på retssikkerheden i dette, men hvis man tjener penge på at transportere våben til et regime, der overtræder menneskerettighederne i den grad, som tilfældet er her, skal de af med fortjenesten. Jeg tror i og for sig, vi er enige i bedømmelsen af regimet i Sydafrika, og deres hjælpere skal af med penge i hvert fald.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Det er nærmest utroligt at høre hr. Bjørn Elmquist begynde at tale om, hvilke almindelige retsgarantier der tilsidesættes, såfremt man indfører en bestemmelse om obligatorisk konfiskation. Jeg ved ikke, om jeg skal sige til hr. Bjørn Elmquist, at det er naturligvis en forudsætning, at man dømmes skyldig for den forbrydelse, man er tiltalt for, eller mener hr. Bjørn Elmquist, at det skal være en almindelig retsgaranti, at man i givet fald har mulighed for at få en straf, men får lov til at beholde en kæmpemæssig fortjeneste? Er det en almindelig retsgaranti, hr. Bjørn Elmquist, for det er faktisk det, der bliver sagt?

(Kort bemærkning).

Hans Hækkerup (S):

Jeg vil godt spørge hr. Bjørn Elmquist, om han kan forestille sig ét eneste tilfælde, hvor det ikke ville være rimeligt at inddrage fortjenesten hos en, der har overtrådt en bindende beslutning i FN's sikkerhedsråd om våbenembargo og transporteret våben til Sydafrika. Kan hr. Bjørn Elmquist komme

herop og nævne bare ét eneste eksempel på, at det ikke ville være rimeligt?

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Nej, men jeg er heller ikke i tvivl om, at vore domstole er fornuftige nok til at indse det.

Lenger (VS):

Oprindeligt drejede det socialdemokratiske forslag sig kun om en forhøjelse af strafferammerne, og det kan vi da være betænkkelige ved, ligesom mange andre også har været det, fordi vi generelt er betænkkelige ved at forhøje strafferammerne, men det, der gør, at man i sager om våbensmugleri godt kunne forsvare at forhøje strafferammerne, er, at i sammenligning med, hvordan andre lovovertrædelser, andre forbrydelser, straffes, er straffene for våbensmugleri og for miljøforbrydelser i dag latterligt små, og det er den sammenligning, der kan begrunde, at strafferammerne for våbensmugleri eventuelt forhøjes.

Nu er det jo sådan netop med hensyn til våbensmugleri og miljøforbrydelser, at gerningsmændene oftest vil tilhøre de bedrestillede grupper i befolkningen. Det er jo ikke noget, de dårligerestillede kan gå hen at gøre. Det er oven i købet forbrydelser, man kan udføre hjemme ved skrivebordet, endda med slips på, og derfor er det ikke nogen tilfældighed, at det netop er lovovertrædelser af denne karakter, der straffes mildt.

Men hvad der er vigtigere er selvfølgelig, at der er en sikkerhed for, at fortjenesterne inddrages. Det er, når alt kommer til alt, vigtigere, end hvad strafferammen er, og derfor er vi meget glade for, at socialdemokraterne har foreslået gennem et ændringsforlag at ændre deres eget oprindelige forslag, sådan at der bliver sikkerhed for, at konfiskation af fortjeneste finder sted. Det er trods alt det, der betyder noget i forbindelse med repræssalierne over for våbensmuglere.

Hvis vi f.eks. tager et tilfælde – og man kan udmærket sammenligne våbensmugleri og miljøforbrydelser – hvor en stor virksomhed forurener Århus havn og får en bøde på 10.000 kr., vel vidende, at man har tjent ½ mill. kr. på den forurening, står vi i en situation, hvor det slet ikke drejer sig om krimi-

[Lønger]

nalpolitik, men om simple banale økonomiske overvejelser, og man skulle være en slem idiot, hvis man lod være med at lave disse lovovertrædelser. Det er jo i virkeligheden også det, det drejer sig om, når vi diskuterer våbensmuglerier. Der indgår også her økonomiske overvejelser, og hvis man har en sikkerhed for, at en eventuel fortjeneste bliver konfiskeret, vil det, alt andet lige, virke betydelig mere præventivt end strafferammerne. Derfor synes vi, at det, socialdemokraterne har fået med gennem ændringsforslaget, er meget mere væsentligt end det, som forslaget oprindeligt gik ud på, selv om vi også kunne støtte det i den oprindelige udformning.

Jeg vil godt slutte med at sige, som jeg har sagt én gang, at det, der betyder noget, er muligheden for konfiskation, og samtidig vil jeg tilføje, at den generelle tvivl, som VS har om nytten af anvendelsen af frihedsstraf i det hele taget, selvfølgelig gælder på dette område, som den gælder på alle andre områder. Det betyder, at som forslaget nu ser ud til at tegne sig i sin endelige udformning, synes vi, det er et godt forslag, også et bedre end det oprindeligt.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hr. Leif Hermann sagde, at det var jo ikke sikkert, at en regel, fordi den var indført for 20 år siden, skulle gælde stadig væk. Det kan hr. Leif Hermann selvfølgelig have ret i, men det er heller ikke det, vi taler om. Det, vi taler om, er risikoen ved at forlade et princip, som jeg tror er meget afgørende. Jeg ville da gerne, inden vi går for langt med hensyn til at fastsætte obligatoriske straffe, have en undersøgelse af, hvordan det forholder sig til menneskerettighedsreglerne, for jeg tror ikke, hr. Leif Hermann vil være helt fjernt fra den tankegang, at hvis der er formildende omstændigheder knyttet til en persons handlinger, skal det tages i betragtning. Skal man være fuldstændig ligeglad med dette? Jeg mener, det har karakter af en menneskeret, at formildende omstændigheder tages i betragtning. Det er synspunkter af den art, det drejer sig om, og det var derfor, jeg gik ind i debatten om dette spørgsmål. Jeg er bange for, at vi bevæger os ud i noget, som ingen af os ønsker, når det kommer til stykket, nemlig at man direkte fastsætter en straf og ikke giver anledning til en prøvelse, sådan

som der er mulighed for det i øjeblikket ved retterne.

Så ved jeg i øvrigt ikke, om hele denne debat har haft så stor interesse, når hr. Hans Hækkerup ikke ønsker at besvare et ganske enkelt spørgsmål. Hr. Hans Hækkerup vil måske forstå, at vi andre i dette øjeblik er i tvivl om, hvorvidt det socialdemokratiske forslag overhovedet eksisterer, for man gik frem med et ønske om at fordoble straffen. Helt usædvanligt siger ordføreren for socialdemokratiet her ved anden behandling, at man gerne vil have sagen i udvalg igen, og nægter samtidig at besvare mine spørgsmål. Holder man fast ved fordoblingen, altså de 6 år, eller gør man ikke? Hvad skulle hele denne debat til for, når man end ikke kan besvare det enkle spørgsmål? Det oprindelige forslag, der, som hr. Lønger påpegede, gik ud på, at maksimumstraffen nu skulle være 6 år, eksisterer det, eller gør det ikke? Vil hr. Hans Hækkerup stå fast på det, eller vil han ikke?

(Kort bemærkning).

Hans Hækkerup (S):

Når nu justitsministeren ikke kan vente på, at vi får denne udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling, skal jeg da gerne oplyse ham om, hvad vi har tænkt os at gøre. Vi har tænkt os under udvalgsbehandlingen at stille et ændringsforslag, der går ud på, at strafferammen skærpes fra 3 til 4 år og ikke fra 3 til 6 år, og med nøjagtig den argumentation, jeg anførte, at det, der er væsentligt for os, er, at den samlede virkning af vores lovforslag, som altså stadig eksisterer og også vil blive vedtaget ved tredje behandling, er en fuldstændig klar besked til dem, der overtræder reglerne, overtræder FN's våbenembargo, om, at det vil vi ikke finde os i i det danske folketing.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Ja men hvorfor kunne hr. Hans Hækkerup så ikke sige det med det samme? Der havde formentlig været sparet en del ord i denne debat, hvis vi havde fået det at vide.

Så vil jeg gerne overbringe min lykønskning til de mange medlemmer i den socialdemokratiske gruppe, der har sørget for, at hr. Hans Hækkerup ikke gik så vidt, som han ønskede. Hr. Hans Hækkerup var jo så skråsikker på ved første behandling, at det var de

[Justitsministeren]

6 år, det nu drejede sig om, men jeg forstår, at fornuften har sejret i den socialdemokratiske gruppe. Det kan vi håbe på at den gør også ved andre lejligheder. Vi taler trods alt ikke forgæves i folketinget. Det kan knibe med at høre efter for nogle, det har vi konstateret ved mange lejligheder, der er også meget støj, men her er vi kommet med advarsler, og en ordfører – nu vil jeg gerne hylde ordføreren – står op her efter en forhandling ved anden behandling og siger, at nu har han taget sit standpunkt: de 6 år er slettet, nu er det en lille forhøjelse på et år, man vil tale om. Jeg synes virkelig, det har været en god dag i folketinget.

(Kort bemærkning).

Hans Hækkerup (S):

Jeg skal da gerne bekræfte over for justitsministeren, at i socialdemokratiet lytter vi til argumenter. Der var nogle, der under førstebehandlingen, bl.a. venstres ordfører i dette spørgsmål, kom med det glimrende forslag om obligatorisk konfiskation. Det har socialdemokratiet så sagt at vi synes er en god idé, og det er derfor, vi stiller vores ændringsforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets tekst
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 om indsættelse af en ny paragraf efter teksten (der bliver § 1)
vedtoges med 59 stemmer mod 55; 7 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 1 angående titlen
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Anden behandling af lovforslag nr. L 178:

Forslag til lov om ændring af lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v.

Af Alice Faber (SF) m.fl.

(Fremsat 13/2 85. Første behandling 15/3 85. Betænkning 25/4 85).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 128:

Forslag til folketingsbeslutning om uddannelsesløn.

Af Erling Olsen (S) m.fl.

(Fremsat 16/4 85).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Forslaget fra socialdemokratiet tager udgangspunkt i en række betragtninger, som også regeringen på mange måder kan være enig i. Regeringen regner da også med selv